

Denk aan het milieu. Denk na voor je print!

Wie maakt een einde aan het lange Vlaamse rouwproces?

OPINIE

27/11/13 - 08u51

"Het is pijnlijk afscheid te nemen van een samenleving die wellicht enkel in de verbeelding heeft bestaan", schrijft Rachida Lamrabet, auteur van 'Vrouwland', 'Een kind van God' en 'De man die niet begraven wilde worden'.

Van de titel van De Morgen dat de helft van de Vlamingen niet van migranten houdt, werd ik niet bepaald vrolijk. De titel is een vertaling van de cijfers van de Vlaamse Migratie- en Integratiemonitor die aan Vlamingen tussen 18 en 85 jaar vroeg naar de samenstelling van hun ideale buurt. 45 procent antwoordde in een buurt te willen wonen met alleen personen van Belgische herkomst. 40 procent van de bevroagden vindt moslims 'een bedreiging voor onze cultuur en gebruiken'.

De Vlamingen die nu te kennen geven dat ze die superdiversiteit niet willen, worden daarin ondersteund door een overheid die het wij-zij-denken cultiveert

Bij een vriendin ontlokten deze cijfers de optimistische reactie dat dit het bewijs was dat iets meer dan de helft van de Vlamingen wel van migranten houdt. Bij haar is het glas altijd half vol. Het is een manier om deze alarmerende kop te benaderen.

Iemand anders probeerde op de radio uit te leggen over wie we het hebben wanneer we het over 'migrant' hebben. Blijkt dat ook daarover heel wat misverstanden bestaan. In de hoofden van de bevroagde Vlamingen zijn migranten mensen die van buiten Europa komen, diegene die niets te maken hebben met die zogenaamde Joods-Christelijke beschaving en die meestal helemaal onderaan de laagste trede van de socio-economische ladder bengelen. En dan praten we dus niet over de Nederlanders die in Baarle-Hertog wonen, noch over de Londenaar die in Brussel lobbyt.

Nieuwe minderheid

Wie blijft er dan over in die grote vergaarbak van het migrantendom? Juist ja, de Marokkanen, de Turken en een handvol Congolezen. En het is vooral met deze groep dat de helft van de Vlamingen liever niet gezien wil worden, niet in hun wijken, niet in hun scholen, niet op hun werk, niet in hun favoriete restaurant of café. Vlamingen sturen hun kinderen liever naar een blanke school met het argument 'hoe witter hoe slimmer'.

Zo hoorde ik, een paar weken geleden, een schooldirecteur zonder verpinken verkondigen waarom hij een bepaalde categorie van leerlingen liever kwijt dan rijk was; hij had de grenzeloze ambitie om van zijn school een prachtige elitaire bollebozenschool te maken en vond deze categorie van leerlingen niet passen in zijn geweldige plannen. Een elitaire bollebozenschool, dat weet iedereen, kan je alleen maar maken met Vlaamse leerlingen die uit de middenklasse komen.

Vlamingen zouden bij voorkeur willen werken met blanken, uitgaan met blanken, trouwen met blanken, verzorgd worden in een ziekenhuis met alleen maar blanke dokters en verplegers en omringd worden door even bleke maar blanke patiënten. De vraag die ik nu zou kunnen stellen, heel naïef en een beetje gekwetst is: 'waarom houden jullie niet van ons?'

Maar het moet niet altijd over mij gaan, wat ik mij nu echt afvraag, is hoe het nu verder moet met deze aanzienlijke groep van bange Vlamingen? Ik geloof namelijk dat zij diep ongelukkig zijn in hun buurt en in hun stad. De superdiversiteit die is er immers om te blijven, die gaat echt niet meer weg. Dat is een realiteit. En het zal nog een versnelling hoger gaan als je bedenkt dat een aantal Europese steden ondertussen zogenaamde majority-minority steden zijn geworden. Dat wil zeggen dat in die steden de zogenaamde autochtonen officieel een minderheid zijn geworden. Iets wat ook in de meeste Amerikaanse steden een feit is.

Maar we hoeven het zelfs niet zo ver te zoeken, dichterbij huis is Amsterdam sinds 2011 officieel een majority-minority stad. Ik hoef geen genie te zijn om te voorspellen dat Antwerpen zeer binnenkort zal volgen. Kijk maar eens naar wie de jongeren zijn in de stad.

Bindende factoren

Wat dit onderzoek vooral duidelijk maakt is dat Vlamingen in een zeer lang en pijnlijk rouwproces zitten. Het is pijnlijk afscheid te nemen van geïdealiseerde monoculturele Vlaamse samenleving, een samenleving die wellicht enkel in de collectieve verbeelding heeft bestaan. Dat rouwproces maakt het niet gemakkelijk om de onafwendbare toekomst te aanvaarden. En dus is een grote groep van Vlamingen volstrekt nog niet klaar voor die nieuwe toekomst.

Het onderzoek legt bloot dat heel wat Vlamingen hun denken en attitude nog niet hebben aangepast aan deze realiteit. De realiteit dat er geen dominante meerderheidsgroep noch een dominante meerderheidscultuur is. Begrijp ik dat dit voor sommigen beangstigend is? Natuurlijk wel, maar volgens mij wordt die angst alleen maar versterkt door het feit dat er geen enkel positief perspectief vooropgesteld wordt. Het enige wat ons wordt voorgeschoteld zijn doemscenario's waar de ene identiteit moet ten ondergaan ten voordele van de andere identiteit.

Terwijl het volgens mij juist een opportuniteit is om los van ideologie, huidskleur en etnie op zoek te gaan naar een bindende factor. Hoe kunnen mensen die heel erg verschillen van elkaar toch een stad delen zonder elkaar naar het leven te staan? Is het denkbaar om onze verschillen ondergeschikt te maken aan een gemeenschappelijk project? Ik vraag het me luidop af.

Maatschappelijk of politiek engagement bijvoorbeeld, de wil en goesting om dingen ten goede te veranderen in de eigen wijk of stad. Ervan overtuigd zijn dat een stad of een wijk niet van jou alleen is, maar van iedereen die er woont of werkt. Dat impliceert ook dat de Vlamingen die bang zijn of niet willen leven naast 'migranten' een hele weg nog moeten afleggen in het loskoppelen van hun eigen Vlaams-christelijke cultuur en achtergrond als onlosmakelijk fundament van de gemeenschap.

Wie hier een heel belangrijke rol in te spelen heeft, is de overheid. Ze doen het belabberd slecht nu. Het zou al heel wat helpen indien ze zouden ophouden om mensen, die hun identiteit anders invullen, te stigmatiseren en te dwingen tot assimilatie. De Vlamingen die nu te kennen geven dat ze die superdiversiteit niet willen, worden daarin ondersteund door een overheid die het wij-zij-denken cultiveert en die het signaal geeft dat het een gerechtvaardigde houding is om mensen die er anders uitzien, die andere gewoontes hebben en andere opvattingen, om die uit te sluiten en van hen te eisen dat ze zich aanpassen aan het Vlaamse sjabloon, wat dat ook moge zijn.

De Persgroep Digital. Alle rechten voorbehouden.